

MRC 2010. ບົດລາຍງານສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ປີ 2010, ບົດສະຫຼຸບ.
 ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ISBN 978-993-2080-58-8

© ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ
 ຜູ້ ປນ 6101,
 ໜ່ວຍ 18 ບ້ານສີຖານເໜືອ, ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ,
 ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ 01000, ສປປ ລາວ
 ອີເມວ: mrcs@mrcmekong.org
www.mrcmekong.org

Design by Silkworm Books • www.silkwormbooks.com
 Print and bound in Thailand by O. S. Printing House, Bangkok

ເອກະສານນີ້ ມີເປັນພາສາອັງກິດ, ພາສາກຳປູເຈຍ, ພາສາໄທ ແລະພາສາຫວຽດນາມ.

ຖ້າວ່າຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ຕິດຕໍ່ໄດ້ທີ່: mrcs@mrcmekong.org
 ບົດລາຍງານສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ສະບັບນີ້ ແລະບົດສະຫຼຸບນີ້ ຍັງສາມາດດາວໂຫຼດໄດ້ພຣີ
 ຈາກເວັບໄຊ ຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງທີ່ www.mrcmekong.org

ຄຳນຳ

ປະຊາກອນປະມານ 60 ລ້ານຄົນ ອາໄສຢູ່ຕາມອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມ ແລະ ໃນຂະນະທີ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໄດ້ນຳໄປສູ່ການປັບປຸງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ ໃນມາດຕະຖານ ການດຳລົງຊີວິດໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ແຕ່ວ່າປະຊາກອນຈຳນວນຫລາຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຍັງດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນຄວາມທຸກຈົນ. ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ມີຄວາມຜູກພັນ ຢ່າງໃກ້ສິດກັບແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ອາໄສແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນໃນ ແມ່ນ້ຳຂອງເພື່ອເປັນ ສິ່ງຄ້າປະກັນທ່າງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ (MRC) ໄດ້ກຳຕັ້ງຂຶ້ນມາພ້ອມແຕ່ປີ 1995 ແລະ ມີໜ້າທີ່ໃນການຊ່ວຍເຫຼືອ ບັນດາລັດຖະບານຂອງປະເທດ ທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ (ປະເທດກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ) ຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງໃຫ້ຍືນຍົງ ແລະ ນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາກອນ ຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຈົນ. ມັນມີຄວາມ ສຳຄັນຫຼາຍທີ່ບັນດາຜູ້ທີ່ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ ສາມາດໄດ້ຮັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ທັນເວລາ ແລະ ຖືກຕ້ອງຊັດເຈນກ່ຽວກັບບັນດາ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ດີກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທີ່ການພັດທະນາຂະແໜງການເລົ່ານີ້ຈະມີຕໍ່ກັບເສດຖະກິດ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ປະຊາຊົນ. ເພື່ອເປັນການສະໜອງຕາມ ຈຸດປະສົງເລົ່ານີ້, ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງໄດ້ຈັດພິມ ບົດ ລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ປີ 2010. ບົດສະຫຼຸບນີ້ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງເນື້ອໃນສຳຄັນບາງອັນຂອງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ

ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ສະບັບທີ່ສອງ ຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ສະພາບຂອງສາຍນ້ຳແລະຊັບພະຍາກອນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳລວມທັງການປະມົງ, ປ່າໄມ້, ກະສິກຳ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ດິນບໍລິເວນນ້ຳ, ການເດີນເຮືອ ແລະ ການຄ້າ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານ ດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ການພົບເຊິ່ງ ກັນແລະກັນຂອງບັນດາຂະແໜງການແລະບັນຫານີ້. ໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ບົດລາຍງານນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ອ່ານໄດ້ຮັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສະພາບຄວາມເປັນຢູ່ ທາງດ້ານນິເວດ ວິທະຍາຂອງລະບົບແມ່ນ້ຳຂອງ, ໂດຍເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການ ປັບຕົວຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຕໍ່ກັບຄວາມກົດດັນທີ່ເກີດຈາກການກະທຳ ຂອງມະນຸດໃນປະຈຸບັນ ແລະ ໄພອັນຕະລາຍທີ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ກຳລັງປະເຊີນໜ້າຢູ່. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ ຍັງອະທິບາຍຫຍໍ້ເຖິງ ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍໃນການການພັດທະນາ ໃນອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມ – ຊຶ່ງລວມທັງ ການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການປ່ຽນ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ຈະຖືກສືບກວດກາທົບທວນຄືນໃໝ່ໃນ ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນປີຕໍ່ໄປ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະພາບຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳໃນອ່າງ ນ້ຳຂອງ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດ

ຂຶ້ນໄດ້ ຕໍ່ກັບສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະຍັງ ໃຫ້ຮູ້ເຖິງຈຸດປະສົງໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ຂອງລັດຖະບານ ຂອງບັນດາປະ ເທດສະມາຊິກພາຄີຂອງຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊຶ່ງທັງໝົດລ້ວນແລ້ວແຕ່ ສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການສ້າງ ຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມເຕີມ, ຈາກຜົນປະໂຫຍດໃນແຫຼ່ງທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ ແລ້ວ ໂດຍການນຳເອົາອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂອງບັນຈຸເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ ພັດທະນາເສດຖະກິດ ຂອງບັນດາປະເທດເລົ່ານັ້ນ.

ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ກຳລັງດຳເນີນການຮ່ວມກັບບັນດາ ປະເທດສະມາຊິກ ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດພັດທະນາອ່າງ ໂດຍອີງ ໃສ່ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ ຊຶ່ງ ມັນແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການໂຕ້ຕອບກັບບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຂອງ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ, ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຈະສຳເລັດພາຍໃນ ທ້າຍປີ 2010 ນີ້.

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບອ່າງແມ່ນ້ຳອື່ນໆ, ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ຕັດສິນໃຈເລືອກເອົາທາງເລືອກທີ່ດີກວ່າ ແລະການພັດທະນາບາງຢ່າງ ທີ່ໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຜນການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ນ້ຳຕົກ ທີ່ໄດ້ສະເໜີສ້າງຕາມລຳນ້ຳຂອງ, ແມ່ນກຳລັງເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຖືກຖຽງກັນຢູ່. ບົດລາຍງານນີ້ ສະໜອງຂໍ້ມູນສຳຄັນ ໃຫ້ການຖືກຖຽງ ຊຶ່ງກຳລັງເກີດຂຶ້ນ ລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນບັນດາປະເທດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງກ່ຽວກັບໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມາພ້ອມ ກັບການພັດທະນາຕ່າງໆ ໃນອະນາຄົດ.

ບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນບົດລາຍງານນີ້ ຈະ ຮຽກຮ້ອງເຖິງການຮ່ວມມືປະສານງານໃນອະນາຄົດ ເພື່ອຕິດຕາມ, ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະຄຸ້ມຄອງໃນຊຸມປີທີ່ຈະມາເຖິງນີ້. ບັນຫາ ທ້າທາຍຫລາຍຢ່າງໄດ້ປະກອບເປັນວຽກຫລັກຂອງ ຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອແນວ່າ ການເນັ້ນໜັກໃສ່ ບັນຫາ ທ້າທາຍເລົ່ານັ້ນໃນບົດລາຍງານນີ້ ຈະຊ່ວຍຊຸກຍູ້ປະເດັດເລົ່ານີ້ອອກ ສູ່ມາຫາຊົນໃຫ້ຮັບຮູ້ຫລາຍຂຶ້ນຕື່ມອີກ.

ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາກອນນັບລ້ານຄົນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການ ຄຸ້ມຄອງອ່າງນ້ຳຢ່າງລະມັດລະວັງ ໃນສະພາວະແວດລ້ອມທີ່ເປີດກວ້າງ ແລະໂປ່ງໃສ. ທ້າຍສຸດນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າ ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ປີ 2010 ຈະເປັນເອກະສານອ້າງອີງ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ສຳລັບການວາງແຜນຍຸດທະສາດໃນຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ສຳລັບອີກຫຼາຍປີທີ່ຈະມາເຖິງ, ແລະມັນຈະຊ່ວຍເປັນພື້ນຖານສຳລັບ ນະໂຍບາຍພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ຢ່າງ ແທ້ຈິງ.

ທ່ານເຈເຣີມີ ເບີດ (Jeremy Bird)
ຫົວໜ້າກອງເລຂາ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ

ສະພາບລວມ

ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ຂອງ ຄະນະ ກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງສະບັບນີ້ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ ສະໜອງພາບລວມຂອງ ສະພາບການຂອງອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ທາງດ້ານປະຊາກອນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ສະພາບ ແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຕິດຕາມ ນັບຕັ້ງແຕ່ ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ສະບັບທຳ ອິດ ທີ່ໄດ້ຖືກຈັດພິມໃນປີ 2003 ນັ້ນ ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຊ່ວຍສ້າງມະ ໂນພາບ ຂອງສະພາບການ ແລະ ທ່າອຽງຂອງ ບັນດາຕົວຊີ້ບອກ ສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງ. ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ, ບົດລາຍງານນີ້ຈຶ່ງ ຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນກັບບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ.

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງບັນດາຕົວເມືອງ ໃນບັນດາປະເທດ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ແມ່ນມີທ່າອຽງສູງ ເພາະວ່າປະຊາຊົນ ໄດ້ມີການອົບພະຍົບຈາກເຂດຊົນນະບົດ ເພື່ອຊອກຫາໂອກາດທຳມາ ທາກິນຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງບັນດາສູນກາງຕົວເມືອງ. ຂະນະທີ່ ປະຊາຊົນສ່ວນຫລາຍຂອງ ປະຊາກອນ 60 ລ້ານກວ່າຄົນ ທີ່ອາໄສ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ຍັງຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ຄາດຄະເນວ່າ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ຈະ ຫຼຸດລົງ ໃນຊ່ວງທົດສະວັດທີ່ຈະມາເຖິງນີ້. ຕົວເລກນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ປະຊາກອນໂດຍລວມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 8 ສ່ວນຮ້ອຍ ທຽບ ໃສ່ຕົວເລກລາຍງາຍໃນປີ 2003 (55 ລ້ານ) ເຖິງແມ່ນວ່າ ແນວໂນ້ມ ຂອງການຂະຫຍາຍຕົວ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະປະເທດ. ປະຊາກອນໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 25 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ປະມານ 6 ສ່ວນຮ້ອຍໃນ ສປປ ລາວ, ໃນ

ປະເທດໄທ ບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ ເພີ່ມຂຶ້ນ ປະມານ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ໂດຍລວມແລ້ວ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ດີຂຶ້ນ ແຕ່ວ່າ ສະພາບຄວາມທຸກຈົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຍັງຄົງ ເດີມ. ດັດສະນີພັດທະນາການຂອງມະນຸດ (Human Development Index (HDI)), ຊຶ່ງມັນແມ່ນເຄື່ອງມືວັດແທກຄວາມກ້າວໜ້າ ໂດຍການ ນຳໃຊ້ ບັນດາຕົວຊີ້ບອກຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ອາຍຸຍິນສະເລ່ຍ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ມາດຕະຖານຂອງການດຳລົງຊີວິດ, ແມ່ນດີຂຶ້ນ ໃນທຸກໆ ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ. HDI ຂອງປະເທດໄທ ແມ່ນສູງ ກວ່າຕົວເລກສະເລ່ຍຂອງທະວີບອາຊີ ເລັກນ້ອຍ ແລະ ຂອງປະເທດ ຫວຽດນາມ ແມ່ນໄກ້ຄຽງກັບ ຕົວເລກສະເລ່ຍ, ໃນຂະນະທີ່ ຕົວເລກ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ ແມ່ນຕ່ຳກວ່າ.

ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດສ່ວນຫລາຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງ ແມ່ນໍ້າຂອງ ແມ່ນຕິດພັນຢ່າງໃກ້ສືດກັບແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ສາຂາ ຂອງມັນ. ແມ່ນໍ້າແມ່ນແຫລ່ງທີ່ມາຂອງປາ ແລະ ຜົນຜະລິດ ແຫລ່ງນໍ້າອື່ນໆສຳລັບ ເປັນອາຫານ ແລະ ການສ້າງລາຍໄດ້, ມັນ ເປັນແຫຼ່ງນໍ້າສຳລັບການປູກພືດ, ແລະ ເປັນເສັ້ນທາງການສັນຈອນ ທີ່ນຳສິນຄ້າໄປສູ່ຕະຫຼາດ. ຄວາມຜູກພັນອັນສະໜິດແໜ້ນກັບແມ່ນໍ້າ ນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ປະຊາຊົນຈະຕົກຢູ່ໃນສະພາວະອ່ອນໄຫວ ຖ້າຫາກວ່າແມ່ນໍ້າ ແລະ ລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງດິນຊຸ່ມນໍ້າ ເຊື່ອມ ສະພາບລົງ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງ ພືດພັນ ແລະ ສັດນາໆ ຊະນິດ, ພ້ອມທັງຍັງມີ

ການຄົ້ນພົບ ສາຍພັນໃໝ່ໆ ເລື້ອຍໆ. ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ຂອງດິນ ຊຸ່ມນ້ຳມີຄຸນປະໂຫຍດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເຊັ່ນ ການປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມແລະ ການບຳບັດນ້ຳເສຍ. ປະຈຸບັນນີ້ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ທີ່ຈະ ປະເມີນຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດຂອງຄຸນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ຄຸນຄ່າເລົ່ານີ້ປະກອບເປັນປັດໃຈສຳລັບການຕັດສິນໃຈ.

ການຕິດຕາມສາຍນ້ຳຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມ ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມກົດດັນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການກະທຳຂອງມະນຸດ ຕໍ່ກັບແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະຈຸບັນ. ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ ຢູ່ໃນຫລາຍສະຖານີ ແມ່ນ ຍັງດີຢູ່, ຍົກເວັ້ນ ແຕ່ຢູ່ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ບ່ອນທີ່ມີລະດັບທາດອາຫານສູງ ຊຶ່ງກາຍເປັນສາຍເຫດຂອງບັນຫາ. ຊິບພະຈອນນ້ຳຖ້ວມປະຈຳປີຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ຍັງສືບຕໍ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການປະມົງ ເຖິງແມ່ນວ່າ ໄດ້ມີການລາຍງານຈຳນວນໜຶ່ງ ເຖິງການ ຫລຸດລົງຂອງຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສະພາບການ ຂອງ ປ່າໄມ້ໃນອ່າງ ແມ່ນບໍ່ຢູ່ໃນທິດທາງບວກປານໃດ, ຍ້ອນວ່າມັນ ມີຄວາມຕ້ອງການໃຊ້ໄມ້ ແລະ ດິນເຂດປ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການ ຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ.

ການກະເສດແມ່ນວຽກງານອັນໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແລະ ການ ປູກຝັງລ້ຽງສັດ ແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງ ທີ່ນຳໃຊ້ນ້ຳຫຼາຍທີ່ສຸດ. ເຂົ້າ ແມ່ນ ຜະລິດຕະພັນຫຼັກ ທີ່ປະຊາຊົນນຳໃຊ້ເປັນອາຫານ ແລະ ຍັງເປັນ ແຫຼ່ງລາຍຮັບອັນສຳຄັນ ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນຂົງເຂດ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ຜົນຜະລິດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກໆປະເທດ ນັບຕັ້ງແຕ່ຊຸມ ປີ 1990 ເພາະວ່າໄດ້ມີການປັບປຸງທາງດ້ານ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ເນື້ອ ທີ່ດິນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນມີລະບົບຊົນລະປະທານເຂົ້າເຖິງ.

ການສັນຈອນຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຍ້ອນ ວ່າແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ກາຍມາເປັນ ເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ອັນສຳຄັນ ໃນການ ຂົນສົ່ງສິນຄ້າສາກົນ ແລະ ມັນຍັງໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ ເນື່ອງ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ. ໃນບາງເຂດ ຂອງອ່າງນ້ຳຂອງ, ການຂົນສົ່ງທາງນ້ຳ ແມ່ນເສັ້ນທາງຂົນສົ່ງເສັ້ນທາງ ດຽວ, ຫຼື ແມ່ນເສັ້ນທາງຂົນສົ່ງທີ່ມີປະສິດທິຜົນທີ່ສຸດ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ ໄດ້ຕະຫຼອດປີ.

ເນື່ອງຈາກມາດຕະຖານຂອງການດຳລົງຊີວິດເພີ່ມຂຶ້ນ ຈຶ່ງເຮັດ ໃຫ້ເກີດມີຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະລັງງານ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງສ້າງ ໂອກາດໃຫ້ແກ່ ການສ້າງພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ.

ບັນດາລັດຖະບານຂອງ ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຮັບຮູ້ດີວ່າ ການພັດທະນາທ່າແຮງທາງເສດຖະກິດ ຈາກລະບົບແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນ ວິທີການທີ່ຍືນຍົງ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ໃນການປັບປຸງ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ແຕ່ວ່າໂອກາດເລົ່ານີ້ ຕ້ອງມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງກັບ ຜົນ ກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບສະພາບແວດລ້ອມ, ການປະມົງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ.

ບົດລາຍງານ ສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ສະບັບນີ້ ສັງລວມ ເອົາຄວມຮູ້ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນຂໍ້ມູນຕາມເວລາ ຊຶ່ງມັນ ຈະເປັນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບບັນດາລັດຖະບານ, ບັນດາຜູ້ ຈັດການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ປະຊາຊົນ ແລະ ຄວາມທຸກຈົນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ

ປະຊາຊົນຫຼາຍລ້ານຄົນ ທີ່ອາໄສໃນເຂດພູມສັນຖານ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແມ່ນອາໄສນ້ຳ ແລະ ຜົນຜະລິດທາງແຫລ່ງນ້ຳ ເປັນອາຫານ, ເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບ, ເປັນໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ເປັນວິຖີຊີວິດຂອງພວກເຂົາ. ປະຊາກອນ ຈຳນວນຫຼາຍ ອາໄສຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຊຶ່ງມີນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມທີ່ຈຳກັດ. ເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນ ປະຊາກອນຈຳນວນຫຼາຍກໍ່ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ, ເຊັ່ນວ່າ ໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພພິບັດອື່ນໆ, ບໍ່ມີທີ່ດິນທຳກິນ ແລະ ຜົນຕໍ່ເນື່ອງຈາກວິກິດການເສດຖະກິດຂອງໂລກ. ລະດັບການອາໄສແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນນ້ຳທີ່ສູງສຳລັບການດຳລົງຊີວິດແລະ ສະບຽງອາຫານ ໝາຍຄວາມວ່າ ປະຊາຊົນເລົ່ານັ້ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງ ໃນເວລາທີ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານັ້ນ ຫຼຸດລົງ ຫຼື ເຊື່ອມໂຊມລົງ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ ຈັດປະເພດບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມທັງໝົດວ່າເປັນ 'ປະເທດທີ່ມີການພັດທະນາການຂອງມະນຸດໃນລະດັບປານກາງ' ຊຶ່ງດັດສະນີພັດທະນາການຂອງມະນຸດ ໄດ້ ດີຂຶ້ນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ໃນຊ່ວງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ.

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຖ້າທຽບໃສ່ ດັດສະນີພັດທະນາການຂອງມະນຸດສະເລ່ຍ ເຫັນວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ທັງພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລະຫວ່າງປະເທດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າເສດຖະກິດໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ໃນຊ່ວງສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ປະເທດກຳປູເຈຍ ຍັງເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ທຸກຈົນທີ່ສຸດໃນໂລກ. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ 35 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່ກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຈົນແຫ່ງຊາດ ໃນເຂດຊົນນະບົດຫຼາຍແຫ່ງ ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວເກືອບຮອດ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ. ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ, ວຽກງານກະສິກຳ ແມ່ນວຽກງານຂະແໜງການຫຼັກ, ຊຶ່ງມີການຈັດຈ້າງແຮງງານປະມານ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ. ປະມານ 24 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາຊົນມີອາຍຸຍືນສະເລ່ຍບໍ່ເກີນ 40 ປີ, ໃນຂະນະທີ່ 35 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂາດການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີ ແລະ 36 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ ມີນ້ຳໜັກຕົວຫຼຸດຄາດໝາຍ.

ໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຄວາມທຸກຈົນຍັງມີຢູ່ທົ່ວໄປ, ຊຶ່ງ 35 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່ກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຈົນແຫ່ງຊາດ. ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດ ບໍ່ມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນໝູ່ບ້ານທັງໝົດ ບໍ່ມີຖະໜົນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ຄວາມໜ້າແໜ້ນສູງສຸດຂອງຄວາມທຸກຈົນ ແມ່ນພົບຢູ່ໃນເຂດພູສູງໃນພາກໃຕ້ ລຽບຕາມຊາຍແດນຕິດກັບປະເທດຫວຽດນາມ. ອັດຕາທີ່ຕໍ່ກວ່າແມ່ນພົບຢູ່ໃນເຂດພູບ້ານພູດອຍ ໃນພາກເໜືອ ແລະ ເຂດທີ່ມີຄວາມທຸກຈົນໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຊຸມຊົນໜ້າແໜ້ນ ໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ອ້ອມແອ້ມຕົວ

ດັດສະນີພັດທະນາການຂອງມະນຸດໃນບັນດາປະເທດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ (1990–2006)

	ດັດສະນີພັດທະນາການຂອງມະນຸດ			
	1990	1995	2000	2007
ປະເທດກຳປູເຈຍ	-	0.540	0.547	0.593
ສປປ ລາວ	0.478	0.524	0.563	0.619
ປະເທດໄທ	0.712	0.745	0.761	0.783
ປະເທດຫວຽດນາມ	0.590	0.672	0.711	0.725
ສະເລ່ຍໃນທະວີບອາຊີ				0.724

ເມືອງໃຫຍ່. ອາຍຸຍິນສະເລ່ຍ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 54 ປີ ໃນປີ 2000 ມາເປັນ 64 ປີ ໃນປີ 2007, ແຕ່ວ່າ ທັງ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ ຍັງຫຼຸດຕົວເລກສະເລ່ຍ ຊຶ່ງແມ່ນ 69 ປີ ສຳລັບບັນດາປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ໃນທະວີບອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ.

ເງື່ອນໄຂດ້ານສຸຂະພາບຂອງເດັກນ້ອຍ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ສປປ ລາວ ຍັງຖືວ່າຂາດເຂີນ ແມ້ວ່າໄດ້ມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ. ນັບຈາກປີ 2000 ເຖິງປີ 2006 ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ຫຼຸດລົງຈາກ 88 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່ການເກີດຕາມທຳມະຊາດ 1000 ຄົນ ມາເປັນ 65 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ໃນ ສປປ ລາວ ຫຼຸດລົງຈາກ 92 ມາເປັນ 59, ແຕ່ວ່າທັງສອງປະເທດນີ້ ຍັງມີອັດຕາທີ່ສູງກວ່າ ອັດຕາສະເລ່ຍ ສຳລັບທະວີບອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຊຶ່ງແມ່ນ 27 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ໃນປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ, ອັດຕາການພັດທະນາການແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທີ່ດີກວ່າ. ປະເທດໄທໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງສະຫະສະຕະວັດທີ 9 ເປົ້າໝາຍ ກ່ອນຄາດໝາຍໃນປີ 2015. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຫຼຸດເສັ້ນຄວາມທຸກຈົນ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 27 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 1999 ມາເປັນ 12 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2004.

ປະເທດຫວຽດນາມ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ໃນການຂ້າມຜ່ານຄວາມທຸກຈົນ ຊຶ່ງຕົວເລກຂອງປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ຫຼຸດ ເສັ້ນຄວາມທຸກຈົນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 75 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 1990 ມາເປັນ 16 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2006, ແຕ່ວ່າມັນຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງຫຼາຍ

ລະຫວ່າງປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເທດສະບານ ຊຶ່ງອັດຕາຄວາມທຸກຈົນແມ່ນ 45 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ 18 ສ່ວນຮ້ອຍໃນເຂດເທດສະບານ. ບັນດາຊົນເຜົ່າ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີສ່ວນໃນ ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຢ່າງ ຈາກການພັດທະນາໃນທົດສະວັດຜ່ານມາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃນອັດຕາທີ່ຕ່ຳ.

ສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມເປັນຂົງເຂດກະສິກຳທີ່ມີປະຊາຊົນໜາແໜ້ນທີ່ສຸດ, ຊຶ່ງມີປະຊາກອນຫຼາຍກວ່າ 17 ລ້ານຄົນ (21 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນຂອງປະເທດຫວຽດນາມ). ເຂດສາມລ່ຽມນີ້ ໄດ້ກາຍເປັນເຂດກະສິກຳທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ໃນປະເທດ, ຊຶ່ງປະກອບເປັນ 50 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜົນຜະລິດທາງພືດອາຫານທີ່ສຳຄັນ ແລະ 60 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜົນຜະລິດປາ.

ການດຳລົງຊີວິດຂຶ້ນກັບອ່າງນ້ຳທີ່ອຸດົມສົມບູນ

ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແມ່ນພື້ນຖານສຳລັບການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ມີຫຼາຍຮູບແບບ ແລະ ມັນໃຫ້ຄວາມຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານສຳລັບ ປະຊາກອນຊົນນະບົດສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ອາໄສໃນອ່າງນ້ຳຂອງ. ທົ່ງນາທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມໃນແຕ່ລະປີ ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບປູກເຂົ້າ

ແລະ ຍັງເປັນບ່ອນລ້ຽງປາ ທີ່ສະໜອງແຫຼ່ງທາດຊີ້ນ ແລະ ແຫຼ່ງລາຍຮັບສຳລັບປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນອ່າງນ້ຳຂອງນີ້. ຂົງເຂດປ່າອັນກວ້າງໃຫຍ່ ແມ່ນແຫຼ່ງຂອງຊີວະນາໆພັນ ພ້ອມທັງສະໜອງພື້ນ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຂົງເຂດນັ້ນ.

ການກະສິກຳ ອາໄສດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນຈາກແມ່ນ້ຳ

ການກະສິກຳ ແມ່ນຫນຶ່ງໜ້າວຽກທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ເນື້ອທີ່ກະສິກຳຫຼາຍກວ່າ 10 ລ້ານເຮັກຕາ ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ – ຊຶ່ງມັນແມ່ນອາຫານຫຼັກສຳລັບ ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍທີ່ອາໄສໃນຂົງເຂດນີ້. ຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຜົນຜະລິດຫຼາຍສຸດ, ຊຶ່ງແມ່ນເຂດສາມລ່ຽມແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊາວກະສິກອນອາດເຮັດການຜະລິດໄດ້ 3 ຄັ້ງຕໍ່ປີ. ຜົນເກັບກ່ຽວແມ່ນໄດ້ 1 ເຖິງຫຼາຍກວ່າ 5 ໂຕນ/ເຮັກຕາ. ໃນປີ 2005, ຜົນເກັບກ່ຽວເຂົ້າໃນເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໄດ້ປະມານ 33.8 ລ້ານໂຕນ, ຜົນຜະລິດກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ແມ່ນຜະລິດໄດ້ໃນປະເທດຫວຽດນາມ. ການຂາຍເຂົ້າຍັງແມ່ນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ພົບເຫັນຫຼາຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ສຳລັບປະຊາກອນຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ທີ່ອາໄສລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ.

ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນ ສປປ ລາວ, ລະບົບການຜະລິດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນການປູກເຂົ້າໃນເຂດທີ່ງຽບໃນລະດູຝົນ, ຊຶ່ງກຳລັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ຂອບເຂດເນື້ອທີ່ເຮັດໄຮ່, ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພົວພັນເຖິງການປູກຝັງແບບເຄື່ອນທີ່ໄດ້ຫຼຸດລົງ. ໃນເຂດສາມລ່ຽມໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ເນື້ອທີ່ກະສິກຳ ໄດ້ຫຼຸດລົງໃນຊ່ວງ 2 ທົດສະວັດຜ່ານມາ, ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ພາໃຫ້ມີຜົນຜະລິດຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ ແມ່ນພົວພັນເຖິງການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ທົ່ງນານ້ຳແຫ້ງຫຼາຍແຫ່ງ ໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມ ຈຶ່ງຖືໄດ້ວ່າບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບການລ້ຽງປາອີກຕໍ່ໄປ. ໃນພາກຕາເວັນອອກສຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ, ເນື້ອທີ່ປູກຝັງຫຼາຍກວ່າ 80 ສ່ວນຮ້ອຍຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ ຫຼື ປູກເຂົ້າປະສົມກັບພືດເນີນສູງ. ເນື້ອທີ່ເກັບກ່ຽວເຂົ້າ ໃນປະເທດໄທໄດ້ຫຼຸດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ໃນລະຫວ່າງປີ 2000 ເຖິງປີ 2005.

ໃນພືດທຸກໆ ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ຜົນຜະລິດເຂົ້າໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 3 ສ່ວນຮ້ອຍ ນັບຈາກຕົ້ນຊຸມປີ 1990. ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ການປູກເຂົ້າ ແລະ ຜົນຜະລິດເຂົ້າທັງລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ

ການປູກເຂົ້າ ຍັງຈະເປັນພື້ນຖານຂອງການກະສິກໍາ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ໃນທົດສະວັດທີ່ຈະມາເຖິງນີ້. ຄາດວ່າ ການຜະລິດໃນຊ່ວງ 20 ປີຂ້າງໜ້ານີ້ ຈະປັບປຸງໃຫ້ພຽງພໍກັບ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນ. ການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ ຈະໄດ້ມາຈາກເຂດການຜະລິດ ທີ່ມີລະບົບຊົນລະປະທານທີ່ໃຫຍ່ກວ່າເກົ່າ ແລະ ຈາກການເພີ່ມຜົນການເກັບກູ້ວ.

ຂະແໜງຊົນລະປະທານ ແມ່ນຂະແໜງການທີ່ນໍາໃຊ້ນໍ້າຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ, ຊຶ່ງນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າຈືດປະມານ 41.8 ຕື້ ແມັດກ້ອນຕໍ່ປີ. ການນໍາໃຊ້ນໍ້າຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ແມ່ນຢູ່ທີ່ ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ຕາມມາດ້ວຍ ປະເທດໄທ, ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດກໍາປູເຈຍ. ເຂດທີ່ມີຊົນລະປະທານ ຂອງທັງ 4 ປະເທດໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມໄດ້ຂະຫຍາຍອອກເລື້ອຍໆ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1990. ການປະເມີນຫວ່າງບໍດົນມານີ້ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານຊົນລະປະທານ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ພົບວ່າມີໂຄງການຊົນລະປະທານຫຼາຍກວ່າ 15,000 ແຫ່ງ, ນັບຈາກຂະໜາດນ້ອຍ ຈົນຮອດຂະໜາດໃຫຍ່, ແລະ ນັບຈາກຊົນລະປະທານນໍ້າລືນ ຈົນຮອດຊົນລະປະທານທີ່ໃຊ້ໄປ້ມນໍ້າ.

ຄຽງຄູ່ກັບການນໍາໃຊ້ຫຼັກສໍາລັບການປູກເຂົ້າແລ້ວ, ທົ່ງນາຍັງໃຫ້ຄຸນປະໂຫຍດອີກຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນວ່າ ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງປາ ແລະ ສັດອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຫອຍ ແລະ ກົບ, ຊຶ່ງພວກມັນເປັນແຫຼ່ງອາຫານທີ່ສໍາຄັນ. ທົ່ງນາເລົ່ານັ້ນ ຍັງເຮັດໜ້າທີ່ອັນສໍາຄັນໃນການຫຼຸດຜ່ອນໄພນໍ້າຖ້ວມ.

ທ່າວຽງອັນສໍາຄັນ ໃນວຽກງານກະສິກໍາໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຂອງການປູກພືດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ເຊັ່ນວ່າ ຕົ້ນຢາງ ແລະ ພືດທີ່ໃຫ້ພະລັງງານອື່ນໆ, ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນລາຄານໍ້າມັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນການສົ່ງອອກ ນໍ້າມັນຊີວະພາບ ໄປສູ່ຕະຫຼາດປະເທດເພື່ອນບ້ານ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວຽກງານກະສິກໍາ ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ ທາງດ້ານການສູນເສຍ ຊີວະນານາພັນ ແລະ ການປົກຄຸມຂອງປ່າໄມ້, ຊຶ່ງວຽກງານກະສິກໍາ ແມ່ນສາຍເຫດຫຼັກຂອງການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າໄມ້ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ. ໃນໄລຍະຊຸມປີບໍດົນມານີ້, ການຖາງປ່າສໍາລັບກະສິກໍາ ເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ຫຼາຍກວ່າການຕັດໄມ້.

ປ່າໄມ້ແມ່ນກຸນແຈສໍາຄັນ ຂອງການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງແບບຍືນຍົງ

ການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ທັງໃນລະດັບສາກົນ ແລະ ໃນລະດັບຊາດ, ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບອັນໃຫ່ຍຫລວງ ຕໍ່ກັບປ່າໄມ້ ຂອງບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນ, ການຂະຫຍາຍການພັດທະນາ ແລະ ຜົນກະທົບທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ທັງໝົດນີ້ລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບ ທັດສະນີຍະພາບຂອງປ່າໄມ້.

ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ໃນບັນດາປະເທດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ມີ 54 ລ້ານເຮັກຕາ ແລະ ປະກອບເປັນ 43 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນເຂດປ່າສະຫງວນ ເພີ່ມຂຶ້ນເກືອບ 1 ສ່ວນ 3 ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ເຖິງປີ 2005 ເພາະວ່າໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກນະໂຍບາຍ ປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ມາດຕະການ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຟື້ນຟູປ່າ, ແຕ່ວ່າ ເນື້ອທີ່ຂອງປ່າໄມ້ຫຼັກ (ທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກລົບກວນ) ໃນຂົງເຂດນີ້ ໄດ້ສືບຕໍ່ຫຼຸດລົງ. ຄຸນນະພາບຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ກໍ່ກຳລັງຫຼຸດລົງ ຍ້ອນວ່າປ່າໄມ້ຫຼັກ ໄດ້ຖືກປ່ຽນສະພາບໄປເປັນ ປ່າໄມ້

ສຳຮອງ (ປູກຄົນ/ປ່າທົດແທນ) ແລະ ການປູກພືດຊະນິດດຽວ ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ.

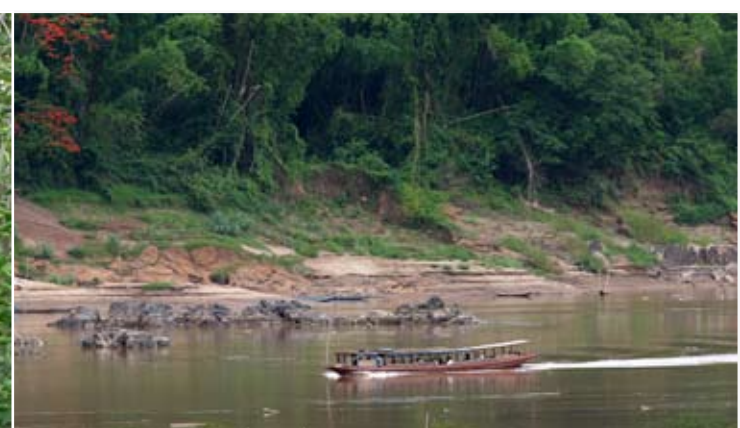
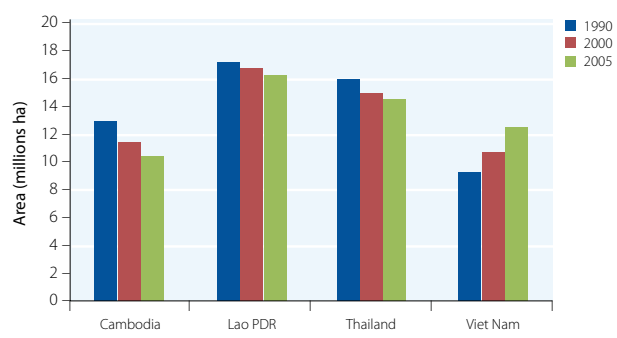
ໃນແຕ່ລະປີ ປະເທດຫວຽດນາມສູນເສຍ 10 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປ່າໄມ້ຫຼັກທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ເຖິງປີ 2005, ໃນຂະນະທີ່ປະເທດກຳປູເຈຍ ສູນເສຍ 6 ສ່ວນຮ້ອຍໃນແຕ່ລະປີ. ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃນປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ. ໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ ມີຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າສູງ, ໂຄງການປູກປ່າທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແມ່ນໝາຍເຖິງວ່າ ເນື້ອທີ່ປ່າທັງໝົດ ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ. ອຸດສະຫະກຳເພີ່ມເຈີ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວອອກ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຍ້ອນການຂະຫຍາຍຕົວໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ໃນຂະນະທີ່ປະເທດໄທ ໄດ້ເພີ່ມຜະລິດຕະພັນເຈີ້ ເກືອບສອງເທົ່າ ໃນຊ່ວງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ.

ໃນປະເທດໄທ, ມາດຕະການປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຊ່ວງ 2 ທົດສະວັດຜ່ານມາ ແມ່ນຍັງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຢູ່. ເຖິງແມ່ນວ່າ ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໂດຍລວມ ກຳລັງຫຼຸດລົງ, ແຕ່ວ່າອັດຕາການສູນເສຍປ່າໄມ້ ກໍ່ຫຼຸດລົງຊ້າໆເຊັ່ນກັນ. ການປູໄມ້ສັກ ແລະ ໄມ້ເນື້ອອ່ອນປະກອບເປັນອົງປະກອບໜຶ່ງ ຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວ, ຊຶ່ງລວມທັງ 1.1 ລ້ານເຮັກຕາ ຂອງການປູກປ່າສະຫງວນ.

ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະຕົ້ນ ຂອງການພັດທະນາປ່າໄມ້. ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ເນື້ອທີ່ປູກປ່າຍັງບໍ່ທັນມີຫຼາຍ ແຕ່ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະໜ້ອຍ, ໃນຂະນະທີ່ ອັດຕາການຖາງປ່າທຳມະຊາດ ຍັງມີສູງຢູ່. ໃນ ສປປ ລາວ, ການປູກປ່າ ແມ່ນ ຢູ່ໃນອັດຕາສ່ວນທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ເນື້ອທີ່ປູກປ່າຍັງມີໜ້ອຍ.

ຖ້າວ່າການທຳລາຍປ່າ ຍັງສືບຕໍ່ໃນອັດຕາສ່ວນຂອງປີ 2000–2005, ປະເທດກຳປູເຈຍ ຈະສູນເສຍປ່າໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 2.7 ລ້ານເຮັກຕາໃນ

ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃນບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ

ປີ 2020, ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດໄທ ຈະສູນເສຍ 1.1 ລ້ານເຮັກຕາ ແລະ 800,000 ເຮັກຕາ ຕາມລຳດັບ, ໃນຂະນະທີ່ ປະເທດຫວຽດນາມ ຈະເພີ່ມການປົກຄຸມຂອງປ່າໄມ້ – ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈາກການພັດທະນາ ການປູກຝັງ – ໃຫ້ເປັນ 4.4 ລ້ານເຮັກຕາ.

ໃນ ສປປ ລາວ, ປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ, ເຂດປ່າສະຫງວນ ທີ່ຕິດກັບເຂດພັດທະນາ ແມ່ນຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການສູນເສຍ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ. ໄມ້, ສັດປ່າ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແມ່ນກຳລັງຖືກຂຸດຄົ້ນຢ່າງ ຮຸນແຮງ, ເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການ ໃຫ້ການບໍລິການທາງສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຍັງເປັນການທຳລາຍ ການລ້ຽງຊີບຂອງ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນອີກດ້ວຍ.

ໃນຂະນະດຽວກັນ ການຕັດໄມ້ຢ່າງຮຸນແຮງ, ເຮັດໃຫ້ເກີດ ໄຟປ່າ ຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດສຳຄັນ ຂອງການສູນເສຍປ່າ ແລະ ສ້າງໃຫ້ມີຜົນກະທົບຮຸນແຮງຕໍ່ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງລະບົບ ນິເວດວິທະຍາ. ຊາວກະສິກອນ ນຳໃຊ້ໄຟ ເພື່ອຖາງປ່າເປີດ

ເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ຊ່ວຍໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດ ແລະ ການຈູດປ່າໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຈຳນວນໄມ້ທີ່ເປັນພື້ນຫລຸດລົງ. ແຕ່ວ່າໃນ ແຕ່ລະປີ ການຈູດປ່າທີ່ບໍ່ຄວບຄຸມນຳໄປສູ່ການສູນເສຍປ່າໄມ້ຂະໜາດ ໃຫຍ່ໄດ້. ເມື່ອຖະໜົນທຶນທາງ ແລະປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນໃນຂົງເຂດ ທ່າງໂກສອກຫຼີກ ຈຶ່ງອາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ, ຖ້າວ່າບໍ່ມີການແກ້ໄຂ, ຄວາມຖີ່ຂອງໄຟປ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຂ້າງໜ້ານີ້, ຊຶ່ງມັນຈະເພີ່ ມທະວີ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້.

ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ເຊັ່ນວ່າ ຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ້ອງ, ພືດສະໝູນໄພ ແລະ ນ້ຳມັນສະກັດ ແມ່ນແຫຼ່ງລາຍຮັບອັນສຳຄັນ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ ອາໄສ ຢູ່ກັບປ່າໄມ້ ຫຼາຍພັນຄົນ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ພ້ອມດຽວກັນ ມັນກໍ່ເປັນຕາໜ່າງປ້ອງກັນໄພ ໃນເວລາຂາດເຂີນ. ລະບົບການຜະລິດທີ່ຍືນຍົງ ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ຜະລິດ ຕະພັນຈຳນວນໜຶ່ງ ແຕ່ວ່າ ສຳລັບ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ ຫວາຍ, ການເກັບກຽວທີ່ເກີນຂອບເຂດ ແມ່ນບັນຫາທີ່ພົບເຫັນແຜ່ ຫຼາຍ, ຊຶ່ງມັນມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບອຸດສະຫະກຳອັນລ້ຳຄ່ານີ້.

ການປະມົງທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ

ການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນໜຶ່ງໃນການປະມົງນ້ຳຈືດ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ, ຊຶ່ງຜົນຜະລິດສູງສຸດປະມານ 3.8 ລ້ານໂຕນ ໃນປີ 2008, ປະກອບດ້ວຍ 2.1 ລ້ານໂຕນ ຈາກປາທຳມະຊາດ ແລະ 1.7 ລ້ານໂຕນ ຈາກປາລ້ຽງ. ມູນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດທັງໝົດຂອງການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນປະມານ 5.6-9.4 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ປີ.

ຄວນເພີ່ມເຕີມມູນຄ່າທາງດ້ານການປະມົງລ້ຽງຊີບ ຊຶ່ງ ແມ່ນແຫຼ່ງອາຫານຂອງປະຊາຊົນຫຼາຍລ້ານຄົນ ທີ່ອາໄສໃນອ່າງແມ່ນ້ຳເຂົ້າກັບມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດນີ້. ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຍັງສາມາດຮອງຮັບວິສາຫະກິດ ຫຼາຍສິບພັນຫົວໜ່ວຍ, ນັບຈາກຮ້ານຄ້າຈົນເຖິງ ຮ້ານຂາຍອາຫານ ຊຶ່ງສະໜອງ ອຸປະກອນການປະມົງ ໃຫ້ຄອບຄົວທີ່ເຮັດການປະມົງ ຈົນເຖິງຜູ້ສ້າງແລະຜູ້ຂາຍເຮືອສຳລັບການປະມົງ.

ການໃຫ້ນ້ຳໜັກຕໍ່ມູນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຄືຄວາມສຳຄັນຂອງການປະມົງ ຕໍ່ເສດຖະກິດຄົວເຮືອນ. ໃນ ສປປ ລາວ, ປະຊາກອນຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງ ກຸ່ວຂ້ອງກັບການການປະມົງ, ແລະ ການປະມົງ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ຄົວເຮືອນ ໄດ້ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ, ການປະມົງ ຍິ່ງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ແລະ ປະຊາຊົນ 80 ສ່ວນຮ້ອຍເຮັດການປະມົງ. ລາຍຮັບຈາກການປະມົງ ສາມາດນຳໄປຊື້ເມັດພັນເຂົ້າ ໃນຕອນທ້າຍຂອງລະດູແລ້ງ ແລະ ຄຸນຄ່າຂອງມັນ ຍັງສາມາດວັດແທກໄດ້ໂດຍ ບົດບາດຄວາມສຳຄັນໃນການຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພສະນາການ.

ການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ມີໜ້າທີ່ໃຈກາງ ໃນການຫຼໍ່ລ້ຽງ ປະຊາກອນໃນອ່າງນ້ຳຂອງ. ປາ ແມ່ນແຫຼ່ງທາດຊີ້ນອັນສຳຄັນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກສັດ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງສຳຄັນຂອງ ຈຸລະທາດອາຫານ. ການບໍລິໂພກປາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳອື່ນໆ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ເລີ່ມຈາກ 29 ເຖິງ 39 ກຸກ ຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີ ຊຶ່ງແມ່ນໜຶ່ງໃນອັດຕາການບໍລິໂພກ ທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນໂລກ.

ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍແບບຄອບຄົວ, ຊຶ່ງໃຫ້ຜົນຜະລິດ ເກືອບທັງໝົດ. ທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ບັນດາຊາວປະມົງ ລາຍງານວ່າ ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ກຳລັງຫຼຸດລົງ, ຂະໜາດສະເລ່ຍ ແລະ ອັດຕາສ່ວນຂອງຊະນິດປາຂະໜາດໃຫຍ່ກໍ່ຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຕິດຕາມ ການຫາປາ ໄດ (dai) ໃນທະເລສາບ (Tonle Sap) ໃນຊ່ວງ 12 ປີຜ່ານມາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ

ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນປາໂດຍປະມານ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ (2008)

ປະເທດ	ນອກທະເລ			ຜະລິດຕະພັນຈາກທະເລ*	ລວມສັດນ້ຳ
	ປາ	OAA's	ປາ + OAA's		
ກຳປູເຈຍ	555	121	676	13	689
ສປປ ລາວ	185	45	230	3	232
ໄທ	740	196	937	134	1070
ຫວຽດນາມ	746	173	920	140	1059
ລວມ	2217	535	2752	294	3045

ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ທັງໝົດບໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງ, ມັນໄດ້ໃຫ້ສັນຍານເຕືອນກ່ຽວກັບການປະມົງທີ່ເກີນຂອບເຂດ – ໝາຍເຖິງການຫຼຸດລົງຂອງຈຳນວນປາຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຈຳນວນປາຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີຢູ່ເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍກໍໄດ້ຫຼຸດລົງເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການສຶກສາເປັນເວລາ 3 ປີ ກ່ຽວກັບ ການຈັບປາ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍບັນດາຜູ້ຫາປາເພື່ອການຄ້າ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ມີທ່າອ່ຽງທີ່ສະໝໍ່າສະເໝີຕາມໄລຍະເວລາ, ແຕ່ການຫາປາ ປາກົດວ່າມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບການອົບພະຍົບຂອງປາ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບລະດັບແລະ ການໄຫຼຂອງແມ່ນ້ຳ.

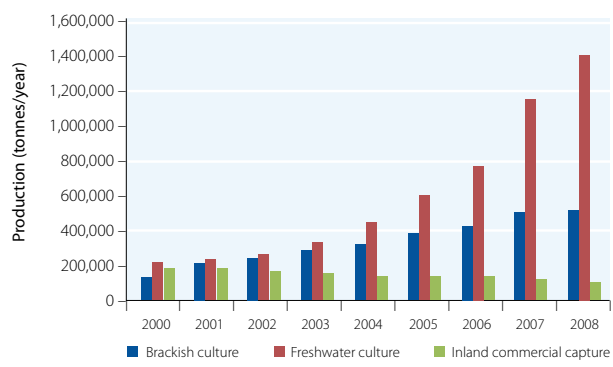
ສະພາບແວດລ້ອມໃນເຂດຮ້ອນ ທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມເປັນຈັງຫວະ ແມ່ນຕອບສະໜອງກັບການປະມົງໄດ້ດີ ເພາະວ່າມີລູກປາຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ ໃນເຂດເນື້ອທີ່ດິນກວ້າງທີ່ມີ ນ້ຳຖ້ວມຕາມລະດູການ. ການປ່ຽນແປງຕໍ່ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມເລົ່ານີ້ ເຊັ່ນການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ຝາຍ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງອື່ນໆ, ໂດຍການກັກຂັງນ້ຳເພື່ອເອົາໄວ້ໃຊ້ແນວອື່ນ, ການຈັດການກັບປ່າໄມ້ທີ່ຖືກນ້ຳຖ້ວມ, ການທຳລາຍປ່າໃນເຂດອ່າງໂຕ່ງ, ແລະ ຜົນກະທົບທາງມົນລະພິດໃນທ້ອງຖິ່ນ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ອາດເປັນສາຍເຫັດເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງປາຫຼຸດລົງ ແລະ ຈະເຮັດຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້ນັ້ນຫຼຸດລົງ.

ບົດບາດຂອງສະພາວະນ້ຳຖ້ວມເປັນການກະຕຸ້ນ ເຮັດໃຫ້ມີການວາງໄຂ່ຂອງປາ, ຄວາມສຳຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ປາເຂົ້າເຖິງ ເຂດເນື້ອທີ່ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນສຳລັບປາທີ່ຈະອົບພະຍົບຈາກສະຖານທີ່ອາໄສໜຶ່ງໄປສະຖານທີ່ອາໄສອື່ນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳຄັນໃນການສະຫງວນ ການປ່ຽນແປງຕາມທຳມະຊາດໃນລະບົບອຸທິກກະ ສາດຂອງແມ່ນ້ຳ, ທັງພາຍໃນປີ ແລະ ລະຫວ່າງປີຕໍ່ປີ, ເພື່ອເປັນການສະຫງວນ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດປ່າໃຫ້ຍືນຍົງ.

ຄາດຄະເນວ່າ 70 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປາທີ່ຈັບໄດ້ທັງໝົດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນເປັນປາທີ່ອົບພະຍົບຕາມລະດູການ. ພັນປາເລົ່ານີ້ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍຈາກ ແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງ. ຜົນຜະລິດປາທີ່ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງຢ່າງຫລວງຫຼາຍນີ້ ຈະມີຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໃນທົ່ວອ່າງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຜົນຜະລິດປາສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ມາຈາກປາທຳມະຊາດຕາມໃນອ່າງນ້ຳຂອງ, ແຕ່ການລ້ຽງປາແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການລ້ຽງປາໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ເປັນອັນພື້ນເດັ່ນ, ຊຶ່ງມີຜົນຜະລິດທັງໝົດ ໃນປີ 2008 ຄາດຄະເນໄດ້ປະມານ 1.9 ລ້ານໂຕນ, ຫຼາຍກວ່າປີ 2000 ຫ້າເທົ່າຕົວ. ໃນຈຳນວນນີ້ ປະມານ 1.6 ລ້ານໂຕນ ແມ່ນຢູ່ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ. ປາລ້ຽງ ມີຂາຍແຜ່ຫຼາຍ ໃນຕະຫຼາດຕົວເມືອງ ໃນປະເທດໄທ ແລະ ໃນ ສປປ ລາວ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍເຊັ່ນນີ້ ແມ່ນຍ້ອນການລ້ຽງປານົນ, ປາດຸກ ແລະ ກຸ້ງ. ໃນປະເທດຫວຽດນາມ ຜົນຜະລິດລວມຍອດ ໃນປີ 2008 ໄດ້ເຖິງປະມານ 1.9 ລ້ານໂຕນ, ຊຶ່ງຫຼາຍກວ່າປີ 2000 ຫ້າທົ່ວ. ການສົ່ງອອກປາລ້ຽງໄດ້ປະມານ 1 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ.

ຜົນຜະລິດປາໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ບໍລວມທັງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ

ນ້ຳ ແລະດິນບໍລິເວນນ້ຳ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງແມ່ນ້ຳ ຂຶ້ນກັບຫລາຍໆປັດໃຈ, ຊຶ່ງຮວມທັງ ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການໄຫຼຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ຂອງຝັ່ງ. ການຂຶ້ນລົງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງໃນແຕ່ລະປີ ແມ່ນປັດໃຈ ສຳຄັນ ຂອງຄວາມອາດສາມາດໃນການໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ແລະ ຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ສຳຄັນ ແລະ

ເປັນອາຫານສຳລັບພືດພັນ ແລະ ສັດນາໆຊະນິດ. ເນື່ອງຈາກການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງເພີ່ມຂຶ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການຕິດຕາມ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເພື່ອຄົ້ນຫາເຖິງຜົນກະທົບຕ່າງໆ ຕໍ່ກັບຄຸນນະພາບນ້ຳ, ເຂດທີ່ມີລັກສະນະພິເສດທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສຕາມ ເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຄຸນນະພາບນ້ຳ

ການຕິດຕາມຄຸນນະພາບນ້ຳເປັນປະຈຳ ນັບແຕ່ປີ 1985 ສະແດງໃຫ້ ເຫັນວ່າ ແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍລວມ ຍັງມີຄຸນນະພາບນ້ຳທີ່ດີ ຍົກເວັ້ນ ແຕ່ບາງເຂດທີ່ຢູ່ໄກກັບໃຈກາງຕົວເມືອງ ຫຼື ບ່ອນທີ່ເຮັດກະສິກຳແບບ ເລັ່ງລັດ ຫຼື ມີການລ້ຽງປາຫຼາຍ. ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງທາດອາຫານ ຢູ່ ສະຖານີຕິດຕາມ ທັງໝົດທີ່ມີຢູ່ຕາມລຳນ້ຳຂອງແມ່ນ້ຳຍັງຢູ່ໃນອັດຕາທີ່ ຕ່ຳ ຍົກເວັ້ນແຕ່ຢູ່ບາງສະຖານນີ ໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ, ບ່ອນທີ່ຍັງມີລະດັບຂອງທາດອາຫານບາງອັນ ສູງສົມຄວນ, ນີ້ອາດເປັນ ຍ້ອນມີປະຊາຊົນໜາແໜ້ນ ແລະ ມີການເຮັດກະສິກຳແບບເລັ່ງລັດ. ທ່າອ່ຽງຂອງລະດັບທາດພືດສະພໍ ແລະ ທາດນິໂຕຼແຊນ ໃນເຂດສາມ ລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ກຳລັງຊຸດ ໂຊມລົງ. ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງທາດ ອາໂມນຽມ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຍັງຢູ່ພູດລະດັບມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແຕ່ວ່າມັນໄດ້ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນ ລະຫວ່າງປີ 2000 ເຖິງປີ 2008, ຊຶ່ງບ່ອນທີ່ມີຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ນັ້ນແມ່ນພົບຢູ່ສ່ວນເທິງຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໃກ້ກັບປາກແມ່ນ້ຳຂອງ

ຂອງບັນດາສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ, ແລະ ຍັງພົບທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ທີ່ແມ່ນ້ຳ ບາສັກ (Bassac) ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ.

ຄຸນນະພາບນ້ຳທີ່ວັດແທກຈາກ ເກືອບພືດທຸກສະຖານນີຕິດຕາມ ລຽບຕາມລຳນ້ຳຂອງ ແມ່ນຈັດຢູ່ຂັ້ນ “ດີເລີດ” ສຳລັບການປົກປັກ ຮັກສາສັດນ້ຳ ໃນລະຫວ່າງປີ 2000-2008. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສະຖານະພາບ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ໃນບາງສາຂາແມ່ນ້ຳ, ຊຶ່ງ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ຖືກຈັດຢູ່ໃນເກນທີ່ “ດີປານກາງ”, ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ສັດບາງຈຳພວກ ອາດໄດ້ຮັບໄພອັນຕະລາຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ມີ ຍັງຍືນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ປຸ້ຍ ເຊັ່ນດຽວກັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເມືອງໃຫຍ່.

ໃນຂະນະທີ່ ການຕິດຕາມຄຸນນະພາບນ້ຳ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ສະຖານະພາບຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ບັນດາສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳ ອາໄສຢູ່, ມັນບໍ່ໄດ້ປະເມີນໂດຍກົງ ສະຖານະພາບຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງບັນດາສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເລົ່ານີ້. ການຕິດຕາມທາງຊີວະວິທະຍາ –

ຊຶ່ງແມ່ນການຕິດຕາມຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງກຸ່ມສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຕົ້ນຕໍ – ໃຫ້ຮູ້ສະພາບທາງນິເວດວິທະຍາ ຂອງແມ່ນ້ຳໄດ້ອີກລະດັບໜຶ່ງ. ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາ 5 ປີ ໃນ 60 ສະຖານນີ ການຕິດຕາມສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ແລະ ການຕິດຕາມທາງຊີວະວິທະຍາ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນດາແມ່ນ້ຳສາຍຫຼັກຂອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງຈາກການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ ຫຼື ຈາກການຖິ້ມສິ່ງເສດເຫຼືອລົງນ້ຳ ເຖິງແມ່ນວ່າ ບາງເຂດ ກໍ່ມີການສະແດງອາການຂອງຄວາມເຊື່ອມໂຊມໃຫ້ເຫັນແລ້ວ.

ການສຶກສາໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນມົນລະພິດທາງທຳມະຊາດທີ່ ທີ່ມີໃນຕະກອນ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳ (ຈຸລະພິດ, ສັດເປືອກແຂງ ແລະ ປາ) ຊຶ່ງມີທາດເດເດເຕ (DDT) ເປັນທາດເບື້ອຕົ້ນຕໍ.

ລະດັບທາດເຫຼັກທີ່ສູງຂຶ້ນ ແມ່ນພົບເຫັນໃນເຂດທີ່ມີການເດີນເຮືອໜາແໜ້ນ ແລະ/ຫຼື ເຂດທີ່ມີພົນລະເມືອງໜາແໜ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ເບື້ອງລຸ່ມຂອງນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ ແລະ ໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ.

ການພັດທະນາທາງດ້ານອຸດສະຫະກຳ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຍັງແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະເລີ້ມຕົ້ນ ແຕ່ວ່າມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ຄວາມຕ້ອງການນ້ຳສຳລັບນ້ຳໃຊ້ເຂົ້າໃນອຸດສະຫະກຳ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນໃນໝົດທຸກປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ, ໃນຊ່ວງທົດສະວັດໜ້າທີ່ຈະມາເຖິງນີ້.

ມີການພົບເຫັນນ້ຳເປື້ອນທີ່ເກີດຈາກອຸດສະຫະກຳ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ແລະ ພົບເຫັນທົ່ວໄປ ໃນພາກຕາເວັນອອກສຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ ແລະ ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ການບຳບັດນ້ຳເສຍຈາກອຸດສະຫະກຳ ແມ່ນຍັງຈຳກັດ ແລະ ການຈັດການ ການຖິ້ມຂອງເສຍຈາກອຸດສະຫະກຳ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້, ນ້ຳເປື້ອນຈາກອຸດສະຫະກຳ ແມ່ນມີຫລາຍຕາມບໍລິເວນ ໂຮງຈັກໂຮງງານ ແລະ ເບື້ອງລຸ່ມຂອງເຂດຕົວເມືອງໃຫຍ່. ບັນຫານີ້ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີທີ່ຈະມາເຖິງ ເພາະວ່າຂະແໜງການນີ້ຈະຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ.

ດິນບໍລິເວນນ້ຳ

ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ມີບົດບາດສຳຄັນ ຕໍ່ກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງ ຜູ້ທີ່ຢູ່ອາໄສໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຕໍ່ກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຂົງເຂດນີ້. ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາ, ຫ້ວຍ, ໜອງ, ຄອງ, ບຶງ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຕໍ່ ລະບົບນິເວດວິທະຍາ, ເຊັ່ນ ວັງປາ, ທົ່ງດິນອີ່ແລະ ປ່າໄມ້ແຄມຝັ່ງ.

ການສຶກສາໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມເຂດຊົນນະບົດ ມີການບໍລິໂພກ ພືດ-ສັດຫຼາຍຊະນິດທີ່ຈັບໄດ້ ຫຼື ຫາໄດ້ໃນເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳ. ລະບົບນິເວດວິທະຍາ

ຂອງທົ່ງນາ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ປະເທດຈີນ, ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ, ປະກອບມີປ່າ 145 ຊະນິດ, ກຸ້ງ-ປູ 11 ຊະນິດ, ຫອຍ 15 ຊະນິດ, ສັດເລືອຄານ 13 ຊະນິດ, ສັດເຄິ່ງນ້ຳເຄິ່ງບົກ 11 ຊະນິດ, ແມງໄມ້ 11 ຊະນິດ ແລະ ພືດ 37 ຊະນິດ. ບັນດາຊະນິດພັນສັດເລົ່ານີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ທັງຈາກພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມຖາວອນ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມຕາມລະດູການ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ແມ່ນ້ຳທີ່ໄຫຼຕະຫຼອດ, ໜອງນ້ຳ, ບຶງ ແລະ ປ່ານ້ຳຖ້ວມ. ນອກຈາກ ການໃຊ້ນ້ຳໂດຍກົງເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ ແລະ ການປະມົງນ້ຳຈືດ, ກໍຍັງມີການນຳໃຊ້ທາງອ້ອມຂອງ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ຊຶ່ງອາດຈະບໍ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ແຕ່ວ່າຢ່າງໜ້ອຍມັນກໍຍັງມີຄວາມສຳຄັນ. ດິນບໍລິເວນນ້ຳແບບທຳມະຊາດ ສາມາດດູດຊຶມເອົານ້ຳຖ້ວມໄດ້ ຊຶ່ງຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ມັນອາດຈະເກີດນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງໄດ້ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ຍົກຕົວຢ່າງ ທະເລສາບ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ໜ້ານ້ຳອອກເປັນ 4 ເຖິງ 5 ເທົ່າ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການດູດຊຶມຕາມທຳມະຊາດນີ້, ນະຄອນຫຼວງ ພະນົມເປັນ ອາດຈະຖືກນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງທຸກໆປີ.

ເມືອງໃຫຍ່ຫຼາຍແຫ່ງຢູ່ໃນອ່າງນ້ຳຂອງ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ປ່ອຍນ້ຳເສຍຈາກຕົວເມືອງ ລົງໃສ່ເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳແບບທຳມະຊາດຂະໜາດໃຫຍ່ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງຖືກບຳບັດໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ ກ່ອນໄຫຼລົງສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ດິນບໍລິເວນນ້ຳເກີດຂຶ້ນໃນຂົງເຂດຂ້າມຜ່ານ ຊຶ່ງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ທີ່ອີງໃສ່ນ້ຳ ຈະຫັນປ່ຽນໄປເປັນລະບົບນິເວດວິທະຍາທີ່ອີງໃສ່ດິນເທື່ອລະກ້າວ, ຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ມີເລັກນ້ອຍທາງດ້ານປະລິມານ, ເວລາ ຫລືໄລຍະເວລາຂອງການໄຫລຂອງນ້ຳ ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງເລິກເຊິ່ງ ທາງດ້ານທຳມະຊາດຂອງດິນບໍລິເວນນ້ຳ ແລະ ພືດທີ່ມີລັກສະນະພິເສດ, ສັດ ແລະ ຂະບວນການຫັນປ່ຽນຕ່າງໆ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ

ອ່າງ ແມ່ນນ້ຳຂອງແມ່ນໜຶ່ງໃນຈຳນວນຂົງເຂດ ທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ ແລະ ຍັງເປັນໜຶ່ງໃນເຂດທີ່ ຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍຕໍ່ການເຊື່ອມໂຊມຫຼາຍທີ່ສຸດ. ລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງດິນບໍລິເວນນ້ຳແລະ ຂອງປ່າໄມ້ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສອັນຫຼາກຫຼາຍ ສຳລັບ ການຢູ່ຮ່ວມກັນຂອງພືດ ແລະ ສັດ ທີ່ໜ້າອັດສະຈັນໃຈ. ການປະເມີນໃນຫວ່າງບໍດົນມານີ້ ກ່ຽວກັບ ພືດ-ສັດ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີພືດ 20,000 ຊະນິດ, ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ 430 ຊະນິດ, ນົກ 1200 ຊະນິດ, ສັດເລືອຄານ ແລະ ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ 800 ຊະນິດ, ແລະ ປາ 850 ຊະນິດ, ຊຶ່ງ ຊະນິດໃໝ່ ຍັງຖືກຄົ້ນພົບຢູ່ຕະຫລອດມາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນ ແລະ ການບໍລິໂພກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ.

ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງນົກທີ່ສຳຄັນຫຼາຍແຫ່ງ ໄດ້ຊຸດໂຊມລົງ ຈາກການລະບາຍນ້ຳອອກຈາກເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳ, ການລ້ຽງສັດໃຫ້ກິນຫຍ້າເກີນຂອບເຂດ, ການຂຸດຄົ້ນຖ່ານຈາກດິນໄມ້ທີ່ຖືກທັບຖົມ, ການສ້າງອ່າງເກັບນ້ຳ, ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ການປ່ຽນວິທີການເຮັດກະສິກຳ. ການເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ການແບ່ງແຍກທີ່ຢູ່ອາໄສອອກຈາກກັນ ກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນ. ນົກມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຖືກເກັບເອົາໄຂ່, ການລ້າເນື້ອ ແລະ ການຄ້າຂາຍ.

ຊະນິດຂອງປາທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍໃນແມ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ລວມມີ ຊະນິດປາໃຫຍ່ ຈຳນວນໜຶ່ງ ຊຶ່ງຈຳນວນຂອງມັນປາກົດວ່າກຳລັງຫຼຸດລົງ, ລວມທັງ ປາບົກ (*Pangasianodon gidas*) ທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ. ຍັງມີຄວາມອັນຕະລາຍຫຼາຍຕໍ່ກັບ ປາໃຫຍ່ຫຼາຍຊະນິດ ທີ່ອົບພະຍົບຕາມລະດູການ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ລວມທັງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ເຊັ່ນ ເຂື່ອນປ່ຽນແປງການໄຫຼຂອງນ້ຳຕາມທຳມະຊາດແລະ ກິດກັ້ນເສັ້ນທາງການອົບພະຍົບຂອງປາ. ໃນ

ເມື່ອບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ອົບພະຍົບຂຶ້ນລົງຕາມແມ່ນ້ຳ, ປາອາດຈະມີໂອກາດໜ້ອຍໃນການປະສົມພັນ.

ບັນດາທິ່ງພຽງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຍັງເປັນເຂດທີ່ຮັກສາທີ່ຢູ່ອາໄສດັ້ງເດີມຂອງນົກນ້ຳ ໂດຍ ປ່າໄມ້ລົມລູກ, ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ ທີ່ຖືກນ້ຳຖ້ວມຕາມລະດູການ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສຕາມແຄມຝັ່ງ. ທະເລສາບ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ກັບນົກນ້ຳ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ໃນປີ 2006 ລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ກຳນົດເນື້ອທີ່ທົ່ງຫຍ້າຫຼາຍກວ່າ 258 ກມ² ເພື່ອປົກປັກຮັກສາເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສນີ້ ຈາກການປ່ຽນສະພາບມາເປັນບ່ອນປູກເຂົ້າ.

ເຖິງແມ່ນວ່າແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາຍັງຄົງຮັກສາເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສຕາມແຄມຝັ່ງນ້ຳຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ບັນດາຝູງນົກ ໃນເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໃຫ້ຍັງຄົງຢູ່ໃນສະພາບເດີມ, ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງນົກ ໃນເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳ ກຳລັງຖືກນຳໃຊ້ ໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງຄົນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີ ການສັນຈອນຂອງເຮືອຈັກເປັນປະຈຳ. ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ ໃນເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ກໍ່ໄດ້ຮັບໄພອັນຕະລາຍ ຈາກວຽກງານກະສິກຳແບບເລັ່ງລັດຂະໜາດໃຫຍ່.

ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ ແລະ ສັດເລືອຄານບາງຈຳພວກ ທີ່ໜ້າເບິ່ງໜ້າຊົມ ທີ່ສຸດໃນໂລກ ແລະ ຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ ແຕ່ວ່າ ຈຳນວນຫຼາຍ ໄດ້ຖືກທຳລາຍໂດຍການລ່າເນື້ອ ແລະ ການຄ້າຂາຍ. ເຕົານ້ຳ ແລະ ເຕົາເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ, ງູ ແລະ ສັດເລືອຄານຈຳນວນຫຼາຍ ຖືກລ່າເພື່ອເປັນອາຫານ ຫຼື ຂາຍເພື່ອເປັນອາຫານ ຫຼື ເພື່ອເຮັດຢາ ໃນຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ. ສັດເລືອຄານແມ່ນສັດການຄ້າທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ສຸດໃນປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ວິທີການລ່າໃນບາງຂົງເຂດ ແມ່ນເປັນແບບບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບການຢູ່ລອດຂອງສັດບາງຊະນິດ.

ການເຊື່ອມຕໍ່ທາງນໍ້າ ສໍາລັບການຄ້າຂາຍ ແລະ ການຂົນສົ່ງ

ປັນເວລາຫຼາຍພັນປີທີ່ແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ເປັນເສັ້ນທາງສໍາຄັນ ສໍາລັບ ປະຊາຊົນ ແລະ ສິນຄ້າ ລະຫວ່າງ ຫຼາຍຕົວເມືອງ ລຽບຕາມແຄມ ຝັ່ງແມ່ນໍ້າຂອງ. ມາຮອດທຸກມື້ນີ້ ແມ່ນໍ້ານີ້ໄດ້ກາຍມາເປັນ ຈຸດເຊື່ອມ ຕໍ່ທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບເສັ້ນ ທາງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ຍັງເປັນ ທີ່ນິຍົມສໍາລັບນັກທ່ອງທ່ຽວ. ໃນເວລາຂົນສົ່ງສິນຄ້າຂະໜາດໃຫຍ່ ໄປ ໂລຍະໄກ, ການຂົນສົ່ງທາງນໍ້າ ແມ່ນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ຖືກກວ່າ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍກວ່າ ການຂົນສົ່ງທາງຖະໜົນ ພ້ອມທັງເປັນມິດ ກັບສິ່ງແວດລ້ອມດີກວ່າ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ເກີດຈາກ ການປ່ຽນແປງລະດັບ ນໍ້າ ຕາມລະດູການ ແລະ ເກີດຈາກເຂດນໍ້າທີ່ຄັບແຄບ ແລະ ເຂດ ນໍ້າວິນ, ມີການຂົນສົ່ງສິນຄ້າຫຼາຍກວ່າ 300,000 ໂຕນ ຜ່ານແມ່ນໍ້າຂອງ ລະຫວ່າງຊຸມມືງ ປະເທດຈີນ ແລະ ບາງກອກ ໃນແຕ່ລະປີ. ປະລິມານ ສິນຄ້າ ຈາກການຂົນສົ່ງທາງນໍ້າ ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 2 ທົບ ພາຍໃນ ເວລາ 4 ປີ ຈົນຮອດປີ 2008.

ການຄ້າທາງນໍ້າໃນບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ, ຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ ແມ່ນໄດ້ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫລວງຫລາຍເຊັ່ນກັນ. ປະລິມານສິນຄ້າແຕ່ລະປີຜ່ານນະຄອນຫລວງພະນົມເປັນແມ່ນເພີ່ມ ຂຶ້ນ ເກືອບສອງເທົ່າຕົວ ຈາກ 278,000 ໂຕນ ໃນປີ 2005 ເຖິງ 430,000 ໂຕນ ໃນປີ 2009. ສໍາລັບເຂດປາກແມ່ນໍ້າ ຂອງຫວຽດນາມ, ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງພົ້ນເດັ່ນ ໂດຍປະລິມານສິນຄ້າທັງໝົດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກ 1,145,000 ໂຕນ ໃນປີ 2005 ເຖິງ 2,643,000 ໂຕນ ໃນປີ 2008.

ໃນການປັບປຸງໃຫ້ການສັນຈອນທາງແມ່ນໍ້າ ຄວາມປອດໄພ, ໄດ້ມີ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ປັບປຸງກຳໜ້າ ຂອງທາງ ການສັນຈອນ ໂດຍນໍາ ໃຊ້ເຄື່ອງມືທັນສະໄໝຈໍານວນໜຶ່ງ. ໃນປະຈຸບັນນີ້ ໄດ້ມີການໃສ່ແສງ ສະຫວ່າງ ແກ່ເຮືອບັກ ໃຫ້ສາມາດສັນຈອນຈາກ ນະຄອນຫຼວງ ພະນົມເປັນ ເຖິງເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ຕະຫຼອດ 24 ຊົ່ວໂມງ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ການຕິດຕັ້ງເຄື່ອງໝາຍການເດີນເຮືອ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ແຕ່ລະຊ່ວງຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ສອດຄ່ອງກັບແມ່ນໍ້າສາກົນ ອື່ນໆ ດ້ວຍການສະໜອງໃຫ້ມີລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ທັນສະໄໝ, ເຊັ່ນ ຕາຕະລາງເດີນເຮືອເອເລັກໂຕຼນິກ ແລະ ລະບົບຊອກຫາ ອັດຕະໂນມັດ ເພື່ອຊ່ວຍອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການສັນຈອນມີ ຄວາມປອດໄພ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ.

ຂໍ້ຕົກລົງທາງກົດໝາຍກ່ຽວກັບ ການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ສໍາລັບ ຄວາມມີອິດສະລະພາບໃນການເດີນເຮືອ ຊ່ວຍໃຫ້ຂອບ ເຂດອັນຈະແຈ້ງສໍາລັບ ການຂົນສົ່ງລະຫວ່າງປະເທດໃນຂົງເຂດນີ້. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຄະນະກຳມາທະການແມ່ນໍ້າຂອງ ຈຶ່ງໄດ້ປະສານງານ ກັບ ປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ ເພື່ອສ້າງຂໍ້ຕົກລົງ ກ່ຽວກັບ ການຂົນສົ່ງທາງນໍ້າ – ເປັນການແກ້ໄຂບັນຫາ ການພົວພັນ ທາງເສດຖະກິດ ສອງຝ່າຍ – ເຊັ່ນຮັບຮອງເອົາ ໃນເດືອນທັນວາ 2009.

ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການ ເດີນເຮືອ ແມ່ນການເພີ່ມມົນລະພິດ ເນື່ອງຈາກເຮືອຂົນສົ່ງ ທີ່ໃຊ້

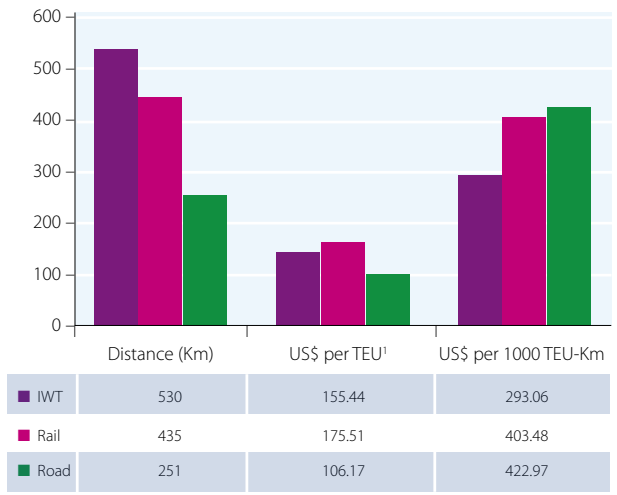
ນ້ຳມັນເປັນເຊື້ອເພີງ ຈະນຳໃຊ້ແມ່ນ້ຳຫລາຍຂຶ້ນ. ເຖິງແມ່ນວ່າການຂົນສົ່ງນ້ຳມັນ, ອາຍແກ້ດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຈາກນ້ຳມັນດິບລະຫວ່າງປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ໃນຊ່ວງສອງສາມປີຜ່ານມາ, ມີພຽງມາດຕະການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອຈັດການກັບສິນຄ້າທີ່ເປັນອັນຕະລາຍພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ການເກັບນ້ຳມັນ ແລະ ອາຍແກ້ດໃນສາງ ຕາມແຄມແມ່ນ້ຳໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ ແມ່ນບັນຫາຫຼັກ ຊຶ່ງຫຼາຍແຫ່ງຂາດແຜນສຳຮອງ ຫຼື ບໍ່ມີອຸປະກອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ເໝາະສົມ ໃນການຮັບມືກັບກໍລະນີນ້ຳມັນຮົ່ວສຸກເສີນ. ໃນຕໍ່ໜ້າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີການລົງທຶນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສະໜອງຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນສຳລັບປ້ອງກັນ ແລະ ຮັບມືກັບ ມົນລະພິດຈາກນ້ຳມັນຮົ່ວໄຫຼ, ເພື່ອຮັກສາທ່າເຮືອທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໃຫ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕິດຕາມໃນລະດັບຂົງເຂດ ແລະ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.

ການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ລະດັບນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ, ຊຶ່ງອາດຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການຂົນສົ່ງທາງເຮືອ ມີປະສິດທິພາບສູງຂຶ້ນ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ການທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມສາຍແມ່ນ້ຳ. ມີນັກທ່ອງທ່ຽວ ລະຫວ່າງ 20,000 ເຖິງ 25,000 ຄົນ ເດີນທາງຕາມລຳ

ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເດີນທາງລະຫວ່າງ ຫ້ວຍຊາຍ ແລະ ຫຼວງພະບາງ). ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ສາມາດເດີນທາງໄດ້ສະດວກກວ່າ ແລະ ເປັນຈຸດໝາຍປາຍທາງຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ. ປະເທດກຳປູເຈຍ ມີນັກທ່ອງທ່ຽວ 71,889 ຄົນ ເຂົ້າປະເທດໂດຍທາງນ້ຳ ໃນປີ 2008, ໃນຂະນະທີ່ ໃນປີດຽວກັນ ປະເທດຫວຽດນາມມີ 157,198 ຄົນ ເຂົ້າມາຢ້ຽມຢາມທາງເຮືອ.

ມູນຄ່າພົວພັນ ຂອງຮູບຕ່າງໆ ຂອງການຂົນສົ່ງໃນຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ.

¹TEU = 20-foot equivalent unit

ບັນຫາທ້າທາຍໃນອະນາຄົດ

ລະບົບຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ກຳລັງຈະປະເຊີນໜ້າກັບ ບັນຫາທ້າທາຍຕົ້ນຕໍ ທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ຫຼາຍບັນຫາ ໃນຊ່ວງທົດສະວັດທີ່ຈະມາເຖິງນີ້. ການສ້າງພະລັງງານນ້ຳທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້, ການຂະຫຍາຍຊົນລະປະທານ ແລະ ການຂົນສົ່ງທາງນ້ຳພ້ອມທັງຜົນກະທົບຈາກ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຈະມີຜົນສະທ້ອນຢ່າງໃຫ່ຍຫລວງ ຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ໃນບາງກໍລະນີ ອາດມີອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບລະບົບສັດນ້ຳໃນອ່າງແລະ ອາດເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຄົນທີ່ອາໄສລະບົບເລົ່ານັ້ນ.

ລັດຖະບານໝົດທຸກປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ມີຄວາມປະສົງໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ ສຳລັບຊົນລະປະທານ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ແລະ ການນຳໃຊ້ອື່ນໆ ເພື່ອສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ ແກ່ຜູ້ທຸກຈົນຫຼາຍລ້ານຄົນ ທີ່ອາໄສໃນເຂດຊົນນະບົດ. ໃນເວລາດຽວກັນ ບັນດາລັດຖະບານ ກໍ່ຮັບຮູ້ວ່າ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃນເຂດຊົນນະບົດ ຕ້ອງໃຫ້ສົມດູນກັບຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ຫາລ້ຽງຊີບເພີ່ມເຕີມຈາກ ການປູກຝັງໂດຍການຫາປາ ແລະ ການຊອກຫາອາຫານ ແລະ ສິ່ງຂອງອື່ນໆຈາກປ່າໄມ້ ແລະ ຈາກເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳ.

ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ນຳໃຊ້ພະລັງງານຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ

ແມ່ນ້ຳຂອງໄດ້ກາຍເປັນເຂດໜຶ່ງທີ່ມີບົດບາດທີ່ສຸດໃນໂລກ ສຳລັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ. ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທງ, ປະເທດຈີນກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ 8 ໂຄງການ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ການໄຫຼຂອງນ້ຳປ່ຽນແປງ ຈາກລະດູຝົນໄປສູ່ລະດູແລ້ງ. ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ກຳລັງມີແຜນສ້າງເຂື່ອນໃໝ່ ທັງຕາມລຳນ້ຳຂອງ ແລະ ຕາມບັນດາສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ທ່າແຮງຂອງພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກທີ່ໄດ້ຄາດຄະເນໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແມ່ນ 30,000 ເມກາວັດ, ໃນນີ້ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ໄດ້ພັດທະນາຮຽບຮ້ອຍແລ້ວຕາມສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ໃນປີ 2009 ຖານຂໍ້ມູນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂອງ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ລະບຸວ່າມີໂຄງການຕ່າງໆ ແລ້ວທັງໝົດ 124 ແຫ່ງ, ມີທັງກຳລັງກໍ່ສ້າງ ແລະ ມີທ່າແຮງອາດຈະສ້າງໃນອະນາຄົດ, ຫຼາຍກວ່າ 70 ສ່ວນຮ້ອຍແມ່ນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ 10 ສ່ວນຮ້ອຍແມ່ນຢູ່ປະເທດກຳປູເຈຍ. ບົດສະເໜີໃໝ່ຂອງພາກເອກະຊົນສຳລັບແຜນການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ມີທັງໝົດຢ່າງໜ້ອຍ 11 ເຂື່ອນ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ.

ຄວາມກ້າວໜ້າຢ່າງໄວວາ ຂອງການສ້າງເຂື່ອນພະລັງງານທາງນ້ຳ ຕາມແມ່ນ້ຳສາຂາ ເໝາະໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມສຳຄັນຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ຂອງບັນດາເຂື່ອນຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳ, ຊຶ່ງປະກອບ

ຄວາມອາດສາມາດຂອງໂຄງການເຂື່ອນພະລັງງານທາງນ້ຳ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ, ທີ່ກຳລັງສຶກສາຢູ່ ແລະ ທີ່ມີແຜນ/ມີການສະເໜີໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ

ປະເທດ	ຄວາມອາດສາມາດ (ເມກາວັດ)			
	ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ	ທີ່ກຳລັງສຶກສາຢູ່	ທີ່ມີແຜນ/ມີການສະເໜີ	ລວມ
ປະເທດກຳປູເຈຍ	1	—	5589	5590
ສປປ ລາວ	662	2558	17,686	20,906
ປະເທດໄທ	745	—	—	745
ປະເທດຫວຽດນາມ	1204	1016	299	2519
ລວມ	2612	3574	23,574	29,760

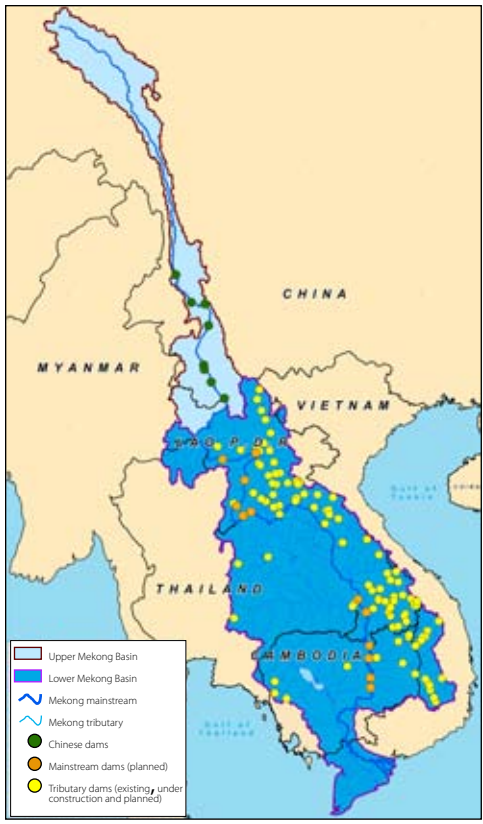

ດ້ວຍ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ລະບົບການໄຫຼຂອງແມ່ນໍ້າສາຂາ, ທາງຜ່ານຂອງປາ, ຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ການໄຫຼຂອງຕະກອນ. ຜົນກະທົບສະສົມນີ້ ຈະກາຍເປັນບັນຫາສໍາຄັນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈໍານວນໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້.

ຜົນກະທົບຕົ້ນຕໍທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ຈາກການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການໄຫຼຂອງນໍ້າ ໃນລະດູແລ້ງ ເພາະວ່າ ນໍ້າທີ່ຖືກກັກເກັບໄວ້ໃນລະດູຝົນ ແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອປັ່ນໄຟຟ້າ ໃນເດືອນຕໍ່ມາ. ການຫຼຸດລົງຂອງການໄຫຼໃນລະດູຝົນ ແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນທີ່ນ້ອຍຫຼາຍ. ມັນບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ເປັນການແຈກຢາຍ ແລະ ປະລິມານການໄຫຼຕາມລະດູການເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນ ແຕ່ຊ່ວງເວລາຂອງການເລີ່ມຕົ້ນລະດູການຕ່າງໆ ປ່ຽນແປງໜ້ອຍຫຼາຍ ຈາກປີໜຶ່ງສູ່ອີກປີໜຶ່ງ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງພຽງເລັກນ້ອຍ ສາມາດມີຜົນກະທົບໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມ ກໍ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້.

ຜົນກະທົບໄລຍະຍາວອີກອັນໜຶ່ງ ຈາກເຂື່ອນ ແມ່ນການເກັບກັກຕະກອນ. ແມ່ນໍ້າຂອງນໍ້າພາເອົາ ຕະກອນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍທາດອາຫານ ຊຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ສໍາລັບ ຄວາມອາດສາມາດໃນການໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງດິນບໍລິເວນນໍ້າ, ເຊັ່ນວ່າ ທະເລສາບ ແລະ ສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ. ສະນັ້ນ, ການຫຼຸດຜ່ອນຈໍານວນຕະກອນຕາມລໍານໍ້າ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈຶ່ງແມ່ນບັນຫາຮຸນແຮງ. ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈໍານວນຕະກອນທັງໝົດ ທີ່ໄຫຼໄປສູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ແມ່ນມາຈາກແມ່ນໍ້າຂອງຕອນເທິງ. ຄາດຄະເນວ່າ ບັນດາເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ທີ່ກໍາລັງກໍ່ສ້າງ ໃນແຂວງຢຸນນານ ໃນປະເທດຈີນ ຈະເກັບກັກຕະກອນ ປະມານ 90 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈໍານວນຕະກອນເລົ່ານີ້. ເຂື່ອນອື່ນໆ ທີ່ມີແຜນສ້າງ ຕາມລໍານໍ້າຂອງໃນປະເທດລາວ ພ້ອມທັງ ເຂື່ອນຕາມລໍາແມ່ນໍ້າສາຂາຈະເພີ່ມຜົນກະທົບນີ້ຕື່ມອີກ.

ໃນຂະນະທີ່ ການສ້າງເຂື່ອນ ຈະໃຫ້ໂອກາດ ໃນການປັບປຸງ ການສັນຈອນທາງນໍ້າ ໂດຍການສະໜອງ ລະດັບຄວາມເລິກຂອງນໍ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ສະໜ້າສະເໝີ, ເຂື່ອນຍັງສາມາດເປັນອຸປະສັກ ຕໍ່ການຂົນສົ່ງໄລຍະໄກທາງນໍ້າ ແລະ ການຂົນສົ່ງທາງນໍ້າຂ້າມຊາຍແດນ. ເຊັ່ນດຽວກັນ ບັນດາສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆທັງໝົດ ເຊັ່ນເຂື່ອນ, ຈະລົບກວນການວາງໄຂ່ ແລະ ການອົບພະຍົບຂອງປາ.

ການກະກຽມຕໍ່ຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ

ຄາດຄະເນວ່າ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຂົງເຂດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ. ຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບ ອາກາດ (IPCC) ລະບຸວ່າ ອຸນຫະພູມ ພ້ອມທັງປະລິມານນ້ຳຝົນ ແລະ ປະລິມານການໄຫຼປະຈຳປີ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລະດັບນ້ຳ ທະເລຈະສູງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງຈະກະທົບຕໍ່ ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ຢ່າງຮຸນແຮງ.

ການປ່ຽນແປງຄາດຄະເນ ຂອງປະລິມານນ້ຳຝົນ ແລະ ອຸນຫະພູມ ຈະມີທ່າແຮງກະທົບຕໍ່ກັບ ການໄຫຼຂອງແມ່ນ້ຳ ຂອງ ເຮັດໃຫ້ມັນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ທັງໃນລະດູຝົນ ແລະ ໃນລະດູແລ້ງ. ການໄຫຼທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະ ເພີ່ມປະລິມານນ້ຳ ໃນລະດູແລ້ງ ຊຶ່ງຈະມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ກັບວຽກງານ ກະສິກຳ ແຕ່ວ່າມັນຍັງຈະເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນ ຊ່ວງ ລະດູຝົນ. ເຂດຕອນລຸ່ມແມ່ນ້ຳ ທີ່ຢູ່ແຂວງກຣະແຈ ແລະ ຢູ່ໃນ ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ຈະມີຄວາມສ່ຽງເປັນພິເສດ. ລັກສະນະ ຂອງຄວາມສ່ຽງ ຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຈຸດຂອງອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງ.

ໃນເຂດສາມລ່ຽມແມ່ນ້ຳຂອງ, ບັດໃຈສຳຄັນທີ່ສຸດກ່ຽວກັບໄພ ນ້ຳຖ້ວມ ຄາດຄະເນວ່າ ປະມານ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເຂດສາມລ່ຽມປາກ ແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ ຈະຖືກນ້ຳຖ້ວມ ຖ້າວ່າລະດັບ ນ້ຳທະເລ ສູງຂຶ້ນ 1 ແມັດ ຊຶ່ງຄາດການວ່າ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ກ່ອນ ປີ 2100.

ບັນຫາໂລກຮ້ອນ ຄາດວ່າຈະເຄື່ອນຍ້າຍ ພຶດ-ສັດບາງຈຳພວກ ຂຶ້ນໄປທາງພາກເໜືອ ຫຼື ໄປເຂດທີ່ສູງກວ່າ ໃນເຂດພູສູງ ເນື່ອງຈາກ ວ່າ ພຶດ-ສັດບາງຊະນິດ ສາມາດປັບຕົວໄດ້ກັບ ອຸນຫະພູມໃດໜຶ່ງເທົ່າ

ນັ້ນ. ບັນດາພຶດ-ສັດ ມີການພົວພັນຢ່າງໃກ້ສິດ ກັບການເໜັງຕີງຂອງ ແມ່ນ້ຳ. ຮູບແບບການໄຫຼຕາມລະດູການ ທີ່ມີການປັບປ່ຽນ ໄປຕາມ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ ອາດຈະມີອິດທິພົນສຳຄັນ ຕໍ່ ກັບສ່ວນປະກອບຂອງພຶດ-ສັດ ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງລະບົບນິເວດ ວິທະຍາ.

ການປະສົມປະສານກັນລະຫວ່າງ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ ແລະ ການຫຼຸດລົງຂອງປະລິມານນ້ຳຝົນ ໃນບາງຂົງເຂດຂອງອ່າງ ນ້ຳຂອງ ອາດສົ່ງຜົນໃຫ້ປະລິມານການໄຫຼຫຼຸດລົງ ແລະ ລະດັບ ນ້ຳໄຕ້ດິນກໍ່ຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ, ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ ເນື້ອທີ່ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ບາງແຫ່ງຫຼຸດລົງ ໃນຂະນະທີ່ ພາກສ່ວນອື່ນຂອງອ່າງທີ່ໄດ້ຮັບນ້ຳຝົນ ຫຼາຍຂຶ້ນນັ້ນ ອາດເກີດການປ່ຽນແປງ ຢູ່ໃນເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳບາງ ແຫ່ງໄດ້.

ການພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບ ວິທີການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງ ສະພາບອາກາດແນວໃດນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງ ບັດໃຈອື່ນໆຂອງ ການປ່ຽນແປງ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ມະໂນພາບແຜນການ ພັດທະນາອ່າງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາສຳລັບຂົງເຂດນີ້ ໂດຍອີງຕາມ ແຜນ ພັດທະນາຂອງ 4 ປະເທດແມ່ນ້ຳຂອງ. ແຜນພັດທະນາ ຊຶ່ງປະກອບ ດ້ວຍ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ແລະ ຊົນລະປະທານ ທີ່ຄາດການ ໄວ້ໃນອີກ 20 ປີຂ້າງໜ້າ, ສົບທົບກັບ ໜຶ່ງໃນມະໂນພາບການປ່ຽນ ແປງສະພາບອາກາດຂອງ ຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງປະເທດ ກ່ຽວ ກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ (IPCC) ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບ ຈຳນວນໜຶ່ງຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຕໍ່ກັບການໄຫຼຂອງນ້ຳ ອາດຈະທົດແທນໂດຍ ແຜນການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກນີ້. ເຫດຜົນ ຕົ້ນຕໍແມ່ນຍ້ອນການກັກເກັບນ້ຳ ໄວ້ໃນເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແລະ ເຂື່ອນຊົນລະປະທານ.

ຜົນກະທົບ ແລະການຄຸ້ມຄອງໄພນໍ້າຖ້ວມ

ລົມມໍລະສຸມເຂດຮ້ອນ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ມີປະລິມານນໍ້າຜົນປະຈຳລະດູສູງ, ສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດມີຈັງຫວະນໍ້າຖ້ວມໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ມີ 2 ລະດູທີ່ແຕກຕ່າງກັນ – ລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ. ເຖິງແມ່ນວ່າໄພນໍ້າຖ້ວມຫລາຍ ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດ ການເສຍຫາຍຮຸນແຮງ, ແຕ່ວ່າ ນໍ້າຖ້ວມ ‘ທຳມະດາ’ ກໍ່ນຳຜົນປະໂຫຍດໃຫຍ່ຫຼວງມາໃຫ້.

ມູນຄ່າສະເລ່ຍຂອງໄພນໍ້າຖ້ວມຮຸນແຮງ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ຄາດຄະເນປະມານ 60-70 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ, ໃນຂະນະທີ່ ມູນຄ່າສະເລ່ຍປະຈຳປີ ຂອງລາຍຮັບຈາກນໍ້າຖ້ວມປົກກະຕິປະຈຳປີ ສາມາດບັນລຸ 8-10 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ, ໝາຍຄວາມວ່າໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 100 ເທົ່າ. ບັນຫາທ້າທ້າຍ ແມ່ນການຫຼຸດຜ່ອນ ມູນຄ່າ ແລະ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນຂະນະທີ່ ຮັກສາຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນເອົາໄວ້.

ໃນປີ 2008, ພາຍຸເຂດຮ້ອນຮຸນແຮງ ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມຕາມລຳນໍ້າຂອງ ແລະ ສາຂາຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນເຂດຕອນເທິງທີ່ແມ່ນໍ້າຂອງໄຫຼເຂົ້າ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດໄທ. ຄວາມຮຸນແຮງຂອງໄພນໍ້າຖ້ວມຕາມລຳນໍ້າຂອງ ໄດ້ຄ່ອຍໆຫຼຸດລົງ ໃນເຂດຕອນລຸ່ມຂອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ສະພາບນໍ້າຖ້ວມນີ້ ແມ່ນ ‘ທຳມະດາ’ ຢູ່ໃນເຂດຕອນທີ່ລຸ່ມ ຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ. ນໍ້າຖ້ວມກະທັນຫັນເກີດຂຶ້ນໜ້ອຍທີ່ສຸດໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ.

ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ກຸ້ງວຂ້ອງເຖິງ ແນວຄິດລິເລີ້ມໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເພີ່ມການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບນໍ້າຖ້ວມຂອງຊຸມຊົນທີ່ສ່ຽງຕໍ່ໄພນໍ້າຖ້ວມເພື່ອວ່າພວກເຂົາຈະສາມາດດຳລົງຊີວິດ ໃນເວລານໍ້າຖ້ວມ ແລະ ຮັກສາຜົນກະທົບທີ່ເປັນປະໂຫຍດຈາກນໍ້າຖ້ວມ.

ຜົນເສຍຫາຍຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມຕາມລຳນໍ້າຂອງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີຈຸດສຸມຢູ່ປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່

ໄພນໍ້າຖ້ວມສາມາດເຮັດໃຫ້ ຜົນການເກັບກຸ້ວເຂົ້າ ເສຍຫາຍຫຼາຍຮ້ອຍລ້ານໂດລາ. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງປະຊາກອນທີ່ໜ້າແທ້ໝ້ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງທົ່ງນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ປະຊາຊົນຈຳນວນ ຫຼວງຫຼາຍຈະມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບໄພນໍ້າຖ້ວມ, ໂດຍສະເພາະໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ໃນເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຈັດສັນເຂດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນລະດັບຊຸມຊົນ ແລະ ຊ່ວຍໃນການປົກປັກຮັກສາດິນບໍລິເວນນໍ້າ, ໃນຂະນະທີ່ ແຜນທີ່ໄພນໍ້າຖ້ວມອັນຕະລາຍທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດສັນເຂດທີ່ດິນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການວາງແຜນກໍລະນີສຸກເສີນ ແລະ ວາງມາດຕະການຄຸ້ມຄອງໄພນໍ້າຖ້ວມ.

ການສະກັດກັ້ນນໍ້າຖ້ວມ ການສ້າງ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງສ້າງຕ້ານນໍ້າຖ້ວມ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ, ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ກຳຈັດ, ຜົນກະທົບຂອງໄພນໍ້າຖ້ວມ ທີ່ມີຕໍ່ກັບອາຄານ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ການຍົກຍ້າຍບ້ານ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນ ເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ, ແມ່ນມາດຕະການຄຸ້ມຄອງໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ຊຶ່ງໂດຍລວມແລ້ວ ມັນມີຜົນກະທົບໜ້ອຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ມັນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອບັນເທົາທຸກຊຸມຊົນທັນທີຈາກຜົນກະທົບຂອງໄພນໍ້າຖ້ວມ, ໃນຂະນະທີ່ ຍັງຄົງຮັກສາຜົນປະໂຫຍດ ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ມີທ່າແຮງທີ່ເປັນມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນອະນາຄົດ.

ມາດຕະການໂຄງສ້າງ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນໂຄງສ້າງ ‘ຄວບຄຸມ’ ນໍ້າຖ້ວມ, ເຊັ່ນວ່າ ເຂື່ອນ, ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍຕໍ່ກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກ ນໍ້າຖ້ວມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ໃນເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ.

Mekong River Commission

P.O. Box 6101, Unit 18, Ban Sithane Neua, Sikhottabong District, Vientiane, Lao PDR
Telephone (856) 21 263 263 • Facsimile (856) 21 263 264
E-mail: mrcs@mrcmekong.org • www.mrcmekong.org

ບົດລາຍງານສະພາບການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ປີ 2010

ບົດສະຫຼຸບ

